

YARININ GENÇLİĞİ

Gençlik, yarının başbuğudur. O, kendisini günün geçici ve değersiz politika vak'alarından korumasını bilmeli, adımlarını asla geriye değil fakat daima ileriye atmasını öğrenmelidir.

23 ŞUBAT
1946
CUMARTESİ

Sayı: 6

15 Kuruş

Bu Sayıda:

Yazan: ESAT ADİL

BİLEN bilir, bilmiyen de ergeç öğrenir ki; millî ve içtimaî hayat, devamlı bir gelişme ve değişmeden ibarettir. Bu en doğru kanun, yalnız içtimaî hayatın değil, kâinatı kucaklıyan bütün bir tabiatın kanunudur.

Bu gelişme ve değişme hiç şüphe yok ki, daima ileriye, iyiliğe, güzelliğe ve mutlaka gerçeğe doğrudur. Bu cihanşümul akışa karşı koymaya yeltenmiş olanların hazin maceralarını öğrenmek isteyenler beşer tarihinin sahifelerini karıştırsınlar. İçtimaî gelişmelere karşı koymak isteyen fani insan hayatının bu dev yapılı tabiat kanunu karşısında nasıl cüceleştiğini, nasıl maskara olduğunu daha iyi anlamış, kavramış olurlar.

Seksen milyonluk Alman milletinin mukadderatını geriye çevirmek ve on milyonlarca Alman gencini tarihin ve içtimaî gelişmenin akışına karşı baraj olarak kullanmak isteyenlerin akibetlerini göllerdeki kurbağalar bile artık öğrenmiş bulunuyor.

Türk milleti yer yüzüne, yerinde saymak için gelmemiş, Türk anaları çocuklarını, büyümesin, gelişmesin diye doğurmamıştır. Mektepler, Enstitüler, Üniversiteler gençliğin hem fizik, hem moral bakımından yarına, yarının zaruretlerine birer hazırlık kampıdır. Onları yetiştirecek olanlar, dünü, bu günü değil yalnız yarını düşünmeye, yarının şartlarına göre gençliği hazırlamaya mecburdurlar.

Her türlü geriliği, yobazlığı, cehaleti, şahsî menfaat ve adiliği inkâr etmemiş, çiğneyip geçmesini öğrenmemiş olan, hürriyete, demokrasiye ve insanlığın yükseliş ve kurtuluşuna inanmıyan; bu uğurda kendini harcamaya kıyamıyan bir gençliğin nemensup olduğu nılle te, nede beşeriyete muzir olmaktan başka hiç bir değeri yoktur.

Türk milletini, Türk yurdunu gerçekten sevmenin bizce bir tek şartı vardır, o da; her Türk çocuğunu hakiki bir demokrat olarak yetiştirmek, onu yarının ileri kültürile, şeref ve namus duygularile silâhlandırmaktır. Unutmıyalım ki, Yarının mücadelesini başaracak olan ancak bu kabil silâhlardır.

Analara, babalara ve her çeşit öğretmenlere hitap ediyorum: Çocuklarınızı vatanperver mi yetiştirmek istiyorsunuz, şu halde onlara yalnız doğruyu, gerçeği ve ileriliği öğretiniz!

Çünki gençlik, yarının başbuğudur. O, kendisini günün geçici ve değersiz politika vak'alarından korumasını bilmeli, adımlarını asla geriye değil, fakat daima ileriye atmasını öğrenmelidir.

Zaruri bir cevap

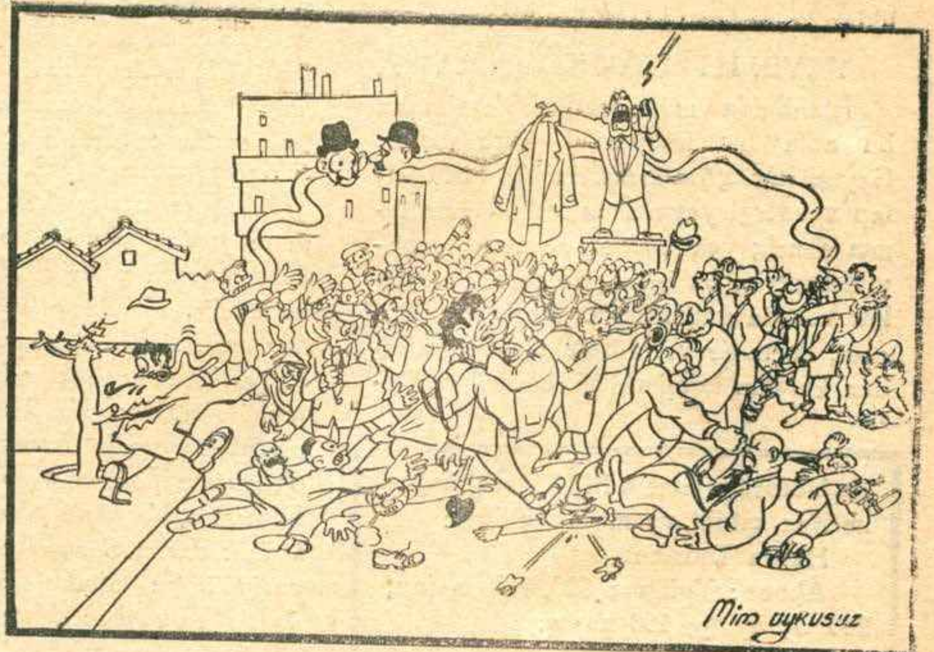
"Gün„ ün yeniden doğuşu Tasfiri Efkâr gazetesinin gözlerini kamaştırmış olacak ki, yüzüne projektör sıkılmış bir gece kuşu gibi kanadlarını çırparak havalanıyor ve mutadı olan hakaret, şahsa tecavüz ve provokasyonlara girişiyor.

Beş on idealistin nafakalarından tasarruf ederek çıkardıkları "GÜN„ dergisi, aşırı kazanç ve refahın şımarttığı olduğu bu efendilere şahıs haysiyetine ve fikir hürriyetine saygı göstermenin yolunu öğretmek lüzumunu his etmektedir. Her provokasyon ve tecavüz metodu karşısında hür ve namuslu insanların baş vuracakları yegâne merci Cumhuriyet Kanunları ve Türk mahkemeleridir.

Pek tabii olarak biz de bu mercie baş vurmuş bulunuyoruz.

E. A.

Gazetelerden: Amerikadan 10,000 balye kullanılmış elbise geldi.

— Nasıl olur yahu hem kullanılmış hem de 5'000 lira...
— Niçin olmasın birder, meşhur sinema artisti Robert Taylor'un paltosu imiş..

Haftanın Kültür Hareketleri

KÖHNE METOT

Yeniden çıkışımızı malûm bir gazete itiyat eseri olarak tebrikle değil küfürle karşıladı. Bizi kasden lekelemek, halkın gözünden düşürmek gibi kışkırtıcı oyununu tekrar oynamak istedi. Biz onlara aynı metodla mukabele edemeyeceğiz. Çünki buna alışık değiliz.

Bu siyasî gazete bilmeli ve öğrenmelidir ki, "GÜN„ inkişafını yapmakta olan Türk Demokrasisinin kültür cebhesine hizmet etmekten başka hiçbir gaye gütmez. Esasen okuyucularımızın da bizi bazı gazetecilerden daha iyi anlamış olduklarına seviniyoruz.

H. T.

Yeni bir tiyatro:

Ankara Sergievi içinde yapılacak değişiklikle 700 kişilik yeni bir tiyatro kurulacaktır. Bu yeni sahne D e v l e t Konservatuvarının yetiştirdiği sanatkârların inkişafını temin edecektir.

Konservatuvar baremi

"Sanatkârlarımızın maruz kaldıkları maddî mahrumiyet çok acıklıdır. Bu vaziyet devam edemezdi. Gençlerimizden fazla bir şey istemeğe ve beklemeğe hakkımız yoktu. Öğrendiğimize göre Devlet Konservatuvarı gençlerinin tabi olacakları bir devam tasarısı B. M. M. ne sunulacaktır„ Akşam'dan.

Konservatuvar geliyor

Devlet Konservatuvarı bir kaç temsil vermek üzere yakında şehrimize gelecektir. Bu arada Shakespear'in "Yanlışlıklar komedyası„ temsil edilecektir.

YAYIN İSTİHLÂK KOOPERATİFİ

İstanbulda münevverler tarafından bu adla bir kooperatif kurulmuştur. Gayesi kâr gözetmeksizin her türlü kitap ve dergi yayınlarını ortaklarına temin etmek; yeni eserler ve dergiler yayınlamak ve bu işleri başaracak teşkilâtı vücuda getirmektir. Profesör, Doçent, muharrir ve mütefekkirler tarafından karulan kooperatife başarılar dileriz.

Müessisi: Esat Adil Müstecaplıoğlu
İmtiyaz sahibi ve mesul müdürü:
Hasan Tanrıkut
Abone: Yıllığı ; 600, Altı aylığı; 300 Üç aylığı; 150 kuruş.
Adres ve Basıldığı yer : "GÜN„ Cağaloğlu Arkadaş Matbaası İstanbul

Büyük Demokratlar

SUN-YAT-SEN

1866 Senesinde doğmuş 1925 de ölmüştür. Çin, millî kurtuluş gününün esasını kurmuştur. 1895 de mutlakiyet hükümetiyle mücadele etmek üzere gizli cemiyet kurmuştur. Sıkışık vaziyete düşerek harice kaçmıştır.

1911 de Çinde başlıyan burjuva ihtilâli üzerine, memleketine dönmüştür ve Çin cumhuriyetine, Reisi cumhur seçilmiştir. Fakat, pek kısa bir müddet sonra, Emparyalist devletlerin tazyiki altında, tutunamıyan Sunyatsen hasıl olan reaksiyon hareketinin zorluğu karşısında, gizli faaliyete geçmek mecburiyetini duymuştur. Ve 1912 de Koumintok partisini kurmuştur. Sunyatsen proğramı, üç esas üzerinde toplanıyordu : Milliyetçilik, halk hakimiyeti, ve halkın hayat şartlarının kalkındırılması, ve bu suretle, cenuptaki Pekin hükümeti ile mücadeleye başlamıştır.

1921 de cenup hükümetini tanımamağı teklif eden parlementonun kararı üzerine, istiklâllerini ilân etmişlerdir. Ve Sunyatsen Reisi cumhur seçilmiştir. Bu harekete 1917 de Rusyada tahakkuk eden inkilâbın, tesiri olmuştur. Ve Çinde, birdenbire parlayan amele hareketinin tesirile, Sunyatsen komunist partisine yaklaşmıştır. Ve şöyle demiştir: "Çinin biricik dostu, Sovyetlerdir.„ Ölürken vasiyeti şu olmuştur: "Sovyetlerle dostluğun sonsuz devamı, ancak Çinin kalkınmasını temin eder„ diyen Sungatsen medhetmiş ve samimî bir demokrat diye adlandırmıştır.

BEDEN EĞİTİMİ ŞÛRASI

Beden Eğitim ve spor Şûrası 18,2,1946 da Dil — Tarih — Coğrafya fakültesinde toplandı Millî Eğitim Bakanı verdiği söylevde beden eğitimi ve spor işlerini bir kere daha gözden geçirip programlamak için toplanıldığını söyledi. Bakan Türkiyede sporun tarihçesini yapıp merhum Faik Beyi ve S. Sırrı Tarcanı övmüştür. Söylevde köylü ve işçinin beden eğitimine dair bir karara rastlamadık. Bu bize en büyük noksanlık olarak görünüyor.

DİN İŞİ

Din meselesini kullanmak isteyenlere Akşam'da Halkçı şöyle cevap veriyor:

"Milletin dertleri, İstanbul halkının ihtiyaçları (bir) avukatın "Evamiri aşeresi„ değil çok daha müspet olan ekonomik davalardır. Onları anlayalım.„

BİR SİGORTA KONGRESİ TOPLACAK

İşçi sigortaları meselesi ile meşgul olmak üzere mart içinde Çalışma Bakanlığının daveti üzerine bir sigorta kongresi toplanacaktır.

Kongreye alâkalı profesörlerle birlikte 15 işçi ve 15 işveren iştirak edecektir. İstanbuldan 7 işçi ve 7 işveren mümessil seçilmiştir. Sekizer işçi ve işveren de diğer kesif işçi bulunan sanayi bölgelerinden seçilecektir.

Kongrede sigorta genel direktörü yapılacak icraat hakkında raporunu okuyacak ve daha sonra komisyonlar sigorta meselesinin tekâmülü için alınacak tedbirleri tesbit edeceklerdi. Ayrıca gerek işçi ve gerekse işverenler bu husus ta dileklerini kongreye bildireceklerdir.

Sigorta kongresi bir hafta sürecektir.

ÜNİVERSİTE TALEBE CEMİYETLRİ

Halen Rektörlüğün vesayeti altında bulunan Üniversite talebe cemiyetlerinin bundan böyle cemiyetler kanununa göre serbest teşekküller mahiyetini alması düşünülmekte imiş.

ESKİ ABONELERİMİZE

Abone defterimiz zıyaa oğradığından eski abonelerimizin adreslerini tekrar bildirmelerini rica ederiz.

"GÜN„ ünün yaşamasını istiyorsanız abone olunuz ve tanıdıklarınıza tavsiye ediniz.

Amerika Birleşik Devletlerinin idarî Bünyesi

II

İCRA KUVVETİNİN SALÂHİYETİ

Muhatap (Tanıdık bir doktor):

Basit ifadelerle lûtfen Birleşik-Devletler reisinin ne olduğunu söyler misiniz?

Beard: Reisin vazifeleri ilk ve son defa olarak tesbit edilmiştir. Muayyen bir ölçüde, bunlar bizzat reisin görüşlerine tâbidir. Reis, Theodore Roosevelt 1901-1908 ile anayasanın ve kanunların kendisine men etmediği her şeyi yapmakta hürdür. Veyahut, Grover Cleveland (1885-1889 ve 1893-1897) ile, bilhassa bizzat hareket etmekte hiç bir arzu duymadığı sahalarda o kendi öz salâhiyetlerini daha mahdut bir şekilde tefsir edebilir. Zaten, icra kuvvetinin salâhiyeti yalnız reisin şahsiyetine göre değil, fakat aynı zamanda vaziyetlere göre de değişir. Meselâ, buhran zamanında (1914-18 harbi, 1933 paniği, ikinci dünya harbi sırasında) icra kuvvetinin salâhiyeti, reisin kendisine çizebildiği veya çizmek istediği hudutlardan başka hiç bir hudut tanımaz, — Kongre, Yüksek Adalet Divanı ve efkârı umumiye tarafından telkin edilen tehditlerin kaydı ihtiyatı altında

Reis kendi siyasî partisinin şefidir, ve vazifelerin, tâyinlerin ve memuriyetlerin teşkil ettirücüsü sıfatile geniş salâhiyetler kullanır. O kendi mertebesine ve Washington'un, Jefferson'un ve Lincoln'un hatırasına bağlanan büyük nüfuz ve tesirden faydalanır. Halk ve hatta muhalefet tarafından hürmet gören riyaset ananesine bağlı bütün siyasî hususiyetlerden istifade eder. İşte pratikte bu siyasî hususiyetlerdir ki reisin salâhiyetlerini katiyetle zikretmekle bize mâni olurlar. Diğer bir manada, reis birliğin ve millî otoritenin timsalidir Yahut daha doğru olarak sulhde olsun, harpde olsun, ecnebi önünde millî bir sözcü gibi konuştuğu zamân bütün hususiyetiyle o işte böyle kıymetlendirilir veya bizzat kendini işte böyle takdir eder.

Muhatap: Anayasanın dış işlerin idaresini reise tevdi ettiği doğru değil midir?

Beard: Cevap vermeden önce "dış işler„den neyi kasdettiğinizi bana söylemenizi rica edeceğim.

Muhatap: Bununla şunları kastediyorum: Birleşik Devletler Milleti ile yabancı milletler arasındaki her nevi münasebetler, bu milletlerin hükümetleri ile muhtelif anlaşmalar, muahedelerin neticesi, ticaretin tanzimi, diğer milletlere karşı Birleşik-Devletlerin siyasî beyanatları, dahile ve harice olan muhaceretin kontrolu, milli silâhlanma hacmi̇nin ve cinsinin tesbiti, sefirlerin ve konsolosların değiştirilmesi, yabancı hükûmetlerle notalar teatisi ve diplomatik müzakereler, harp ilânları ve sulhün neticesi. Hepsi bunlar değil, fakat bana esaslı görünenler bunlardır.

Beard: Saydıklarınız kâfidir. Şimdi bazı noktaları tasrih etmek isterim. Reis kendiliğinden diğer memleketlerle münasebetler tanzim edebilir mi (Gümrük tarifeleri, mali mübadeleler, seyyahların idare v. s.)? Hayır.

Bu salâhiyeti haiz olan kongredir. Kendiliğinden dahile ve harice muhacereti tanzim edebilir mi? Hayır.

Bu imtiyaz da kongrenin elindedir. Başka bir tabiiyete girme şartlarını ve Birleşik-Devletlerdeki yabancılara ait kanunu tayin ve tasrih ededilir mi? Hayır. Ordunun, deniz kuvvetlerinin ve diğer silâhlı kuvvetlerin mevcutlarını tesbit edebilir mi? Hayır kendi kendine sefaretler konsolosluklar ihdas edebilir ve kendi kendine sefirler ve konsoloslar tâyin edebilir mi? Hayır. Lüzumlu kredileri kabul etmek mecburiyetinde olan kongre, arzu ederse, ecnebi münasebetlerin bu vaziyetini mürakabe edebilir. Fazla olarak, Ayan Meclisi reisi bakanlığa veya yabancı ülkede sefirliğe tayin ettiği her şahsı tasvip etmelidir. Reis yabancı devletlerle muahedeleri neticelendirebilir mi? Hayır. Hiçbir muahede, Ayan Meclisinin üçte iki nisbetindeki ekseriyetinin tasvibi olmaksızın muteber olamaz. Fakat reis ehemmiyeti ikinci derecede olan münasebetleri Ayan Meclisinin tasvibini istemeksizin neticelendirebilir.

Reis harp ilân edebilir mi? Hayır. Bu salâhiyet kongreye verilmiştir. Sulhü neticelendirebilir mi?

Eğer sulhün neticesi bir muahedenin imzalanmasını icap ettiriyorsa, Ayan Meclisinin tavsibi lâzımdır.

Reis kendiliğinden Birleşik-Devletlerin harici siyasetini tayin edebilir ve onu memlekete kabul ettirebilir mi?

Burada birbirinden ayrı iki mesele vardır. Şüphesiz, reis Birleşik-Devletler' in harici siyasetini tâyin edebilir. Fakat bu tayin onu memlekete kabul ettirmeğe hiçbir surette kâfi değildir. İcra kuvvetinin salâhiyeti hususunda bir bu münakaşayı neticelendirmek için şunu söyliyebiliriz: reis salâhiyete şekil verir. O, tanımak istemek ve karar vermek salâhiyetini haizdir. Onun, icra kuvvetinin vekilleri ve maddî cihazları vasıtasile tatbik edilen kararları, bütün şekilleri ile, hayatı, hürriyeti, mülkiyeti, hatta cumhuriyetin temelini derin bir surette müteessir eden faaliyetlere sebep olabilirler. Fakat bu salâhiyet Kongre ve Adalet Divanları tarafından; bizzat reisin iktidarları ve iktidaasızlıkları tarafından; bulabildiği ve muhafaza edebildiği halk desteğinin derecesile arzusuna göre kendisini kabul ettirmek hususunda reise müsaade veren tahdit lerle nihayet, sulhun ve harbin vaziyetleri, imkânları ve zaruretlerile sınırlanmıştır.

G. F.

Kültür Dünyası :

Liberal Sisteminin İçyüzü

Liberal sisteminin esası meşhur bir formüle sığdırılmıştır. "Laissez faire, laissez passer„ yani " Bırak yapsın, bırak geçsin„ bu, Devletin ekonomiye karışmaması prensibidir.

Ancak bu vecizenin aslı ve nasıl olduğu liberalizmin iç yüzünü göstermek cihetinden son derecede aydınlatıcıdır.

IV'üncü Lois devrinin meşhur Fransız tüccarlarından V. Argenson yeni kararnameler çıkarmak isteyen meşhur nazır Colbert'e "mais, laissez naus faire„ demiş, yâni bırakın istediğimizi yapalım, işimize karışmayın.

Görüldüğü gibi ta doğuşundan beri liberal sistemi bir serbest gelişme ekonomik sistemi değil, bilâkis büyük tüccarların tahdit ve kontrol kabul etmeksizin istediklerini yapmak temayülüdür.

Çok defa böyle hikâyeler sahifelerce ilmi ispattan daha manidardır.

SOSYAL REALİZM

Son seneler İsviçrede Erni'den çok bahsedilmektedir. Conrad Farner'in genç ressam için yazdığı bir etüdde aynı zamanda modern resmin tahlili yapılmáktadir. Burada tahlilin ana hatlarını belirtmeğe uğraşacağız.

Git gide soysuzlaşan ve taklide kaçan Burjuva sanatının yanında inkılâpcı sanat gelişmektedir. Modern ressamlar dünya düzeninin bozulduğunu görüp kendi sahalarında buna çare aramak zorunu duyuyorlar. Bu arama iki yönden yapılabilir: a-Ferdin kendisini tahlil etmek, kusur ve tedaviyi şuur-altında aramak, yâni resimde bir nevi Freuidism yapmak, buna sürrealizm deniyor.

b- Düzensizliği cemiyette aramak, ve yeni bir cemiyet, yeni bir nizam kurmak. mücerret resim diyeceğiz ki hendesi şekiller yapmaya kadar gider.

Erni'yi tetkik ederken münekkidin verdiği bu merhaleden, bir çıkmaza varılıyor; hayattan ayrı ve hayali bir dünyaya bir âleme dalınıyor.

Hayali bir inşa değil, bu dünyayı islâh gerek, ressam mücerret res'mden cemiyete dönmeli, şimdiki sosyal tezatları gösterip propaganda yapmalı, eserlerile yeni cemiyetin öncüsü olmalı, işte Hans Erni bu ikinci dünya savaşında son merhaleyi de katetmiş, sosyal bir realizme varmıştır. Son yaptığı resim ümit doludur. Halk için çalışan büyük bahçıvan Mitşurin'in resmi.

Ali Ağa köyü

BU memleketin kötü taraflarına dair yazılan hikâyelerin en başına, hadisenin saltanat devrinde geçtiği yazılır. Bu suretle hikâyeci garip bir sigortanın kanadı altına saklanıyor demektir. Affedersiniz, ben böyle bir şeye lüzum görmüyorum. Şimdi hikâyeye başlıyalım;

***

Maraş Vilâyetinin Pazarcık kazasına bağlı bir köy vardır. Bir zamanlar bu köye yolum düşmüştü de bir takım akıl ermez işlere rastlamıştım. Onu anlatacağım. Lâkin inanılmıyacak şeyler olduğu için korkarım uydurdu diyeceksiniz. Vız gelir...

Bu köyde Delicrmanlı Zekeriya derler, dev gibi bir adam vardı. Bir tarlanın ölçme işinde ehlihibre tayin edilmiştim de, onun evine misafir olmuştuk. Zekeriya, yan köylerden birinde otu an Kocaların Murat adlı biriyle mahkemeye düşmüştü. Davalarının mevzuu da, eni iki karış, boyuda aşağı yukarı yüz adım tutan bir sınır meselesi idi. Bu kadarcık toprak, bu allahın d a ğ ı n d a a ğ z a b i l e alınmağa değmezdi ama Zekeriya, masraflar etmiş, vekiller tutmuş, keşifçiler kaldırmıştı. Gerçi iki taraftan birinin damına konmak bize yakışmazdı. Öte taraf muhakkak Ankaraya telgrafı uçuracaktı. Lâkin köy odası filan bulmanın imkânı olmadığı için, ister istemez bize güleryüz gösteren Zekeriya'nın evine kapılandık. Hoş, iş de görülüp bitmişti ya... Ölçü, biçi, adım, metre, dönüm... Hiç bir şey, bu hudud'un geçtiği yeri belli etmeğe kâfi gelmedi. Tapu senetlerine göre Muradın (6) dönüm, Zekeriya'nın da (315) dönüm toprağı olmak lâzımdı. Biri fazla çıktı, biri noksan.. Yerli halktan seçtiğimiz ehlivukuflar sanki hadastro memuru imişler gibi, Zekeriya'nın lehine öyle bir hudut gösterdiler ki, hâkim de şaştı, ben de... Neyse, evrak üzerinde tetkikat yapılmak üzere keşiften döndük. Hava kararmış, kaza merkezi de dört saat uzakta kalmıştı. Dediğim gibi Zekeriya'nın evine konduk.

Doğrusu adam bize iyi baktı. Hindi dolmaları, tavuk kızartmaları, arkasından kuzu çevirmesi, hilâfsız, arkasından av eti iki, türlü pilâv, derken kapuska, domatesli bakla ezmesi, derken baklava... derken zeytin yağlı dolma, arkasından cevizli kabak tatlısı... Ya... İşte böyle bir yemek yedik.

Zekeriya, boylu, poslu, yağız çehreli, babasından görme pala bıyıklı, ağzı Arnavuda çalar, babayiğit bir adamdı. Buraya muhacir olarak düşmüşler... Babası da aynı topraklarda çalışmış. Çoluk, çocuk kalabalık. Konuşkan da bir adam:

"Mcre, diyordu, herifçioğlu az daha bizim dama da girip saldıracak. Çok

Yazan:

İLHAN TARUS

nasihat ettik, bre yapma, etme... Dinlemez. Dağ başında mıyız? İşte böyle olur haçan..."

"Peki, Zekeriya efendi, dedim, aranızdaki toprakta pek öyle bir şeye benzemez. Bana kalırsa yaptığın masrafı bile kapamaz".

İlkönce hızla yekindi, bağırıp çağıracak sandım. (Ne kapamaz yahu...) falan dedi. Dedi ama çabuk söndü.

Biz afallamıştık. Bir şey mi gizliyor diye... Bu babayiğit adamda da gizli kapaklı bir taraf olabileceğine inanmıyorduk. Nitekim, kart bir teke gibi, başını önüne eğerek itiraf etti:

"Kapamaz, kapamaz amma, gel de bizim ağaya anlat" dedi.

"Acaip, dedi zabıt kâtibi, ağa da bu işe ne karışıyor?"

"Ne karışıyor olur mu yahu? Mal onun."

"Mal onun mu?"

"Onun bre... Ya kimin olacaktı?"

Zabıtkâtibi, belki bir cahillik olur korkusuyle, yan yan hâkime baktı. Hâkim de, doğrusu pek fikrini belli eden adamlardan değildi. Akşamdan beri sadece bir iki tek lâf etmiş, hatırı kalmasın diye Zekeriya efendiye hasta olduğunu söyliyerek, birinci yemekten bir iki lokma alıp kenara çekilmişti. Kâtibin lâfına da pek kulak asar görünmedi. Tabakasını çıkarıp cigara sarmağa başladı.

Ben pek mahkeme, muhkeme işlerinden anlamazsam da, tapu senedinde Zekeriya'nın adı yazılsın, mal başkasının oslun, işte buna da aklım ermez. İşi kurcalıyacağım, niyetim bu.

"Zekeriya efendi, tapu senedi senin üstüne değil mi?"

"More ne çıkar bundan? Mal benim değil diyorum sana... Mal ağanın.

"Kör müsün, köyün adı bile (Ali Ağa köyü)..."

"Demek bu Ali ağa sağ?"

"Hem de turup gibi."

"Nerede oturur?"

"Buraya biraz uzakçadır. Gündüz çamlık bir yerden geçtikti ya.. orman gibi bir orman. İşte onun öte yanında. Pek biz yüzünü görmeyiz. Ayda, yılda bir gelip tarlaları, ekinleri dolaşır. Yetişkin oğlanları vardır, onları yollayıp hal, hatır sordurur.

Ekin zamanı da mahsulü götürür, arabalarla koca ambarlara yığarız."

"Ya siz ne yersiniz?"

"Ot yiyecek değiliz ya... Bize yimeliğimizi verir."

"Ne kadar?"

"Poh... Yetip gidiyor işte..."

"Çoluk, çocuk var mı?"

"Köpek sürüsü kadar... Cenabı allaha çok şükür."

Kahve cezveleri ocağa sürülür sürülmez (Selâmünaleykûm) diyen geldi, kenardaki sedirlere çöküverdi. En genci ellilik köylüler. Zekeriya'nın biri yirmi, biri de on beş yaşlarında iki çocuğu, kocaman çam kütüklerinin dibine sürülen yedi, sekiz kadar cezve ile uğraşıp duruyorlardı. Misafirlerden kapı dibinde oturan en genci, elinde bakır bir değirmen, boyuna kahve çekiyor, küçük hazinede bir kaç kaşık kahve toplanınca, kalkıp büyük oğlanın avucuna boşaltıyor, o da sırası gelen cezveye aktarma ediyordu.

Kahveler içildikten sonra Zekeriya efendi, pos bıyıklarının altından bembeyaz dişlerini göstere, göstere oradakilerden uzun sakallı, mavi gözlü birine anlattı:

"More, bizim beyler daha malın, mülkün sahabısını bilmezler. Kalkıp dava göreceğiz diye buralara kadar sürüklenmişler..."

İhtiyar, mavi gözlü adam, kaş göz işaretiyle onu susturmağa çalışıyor, ama Zekeriya oralı değil:

«Bu kadar malımız olsa bunun burasında dururmuyuz be? Gider, İstambolda yan geliriz. Uşaklar çalışsın, kazansın, yollasın. Yan gel buğaz aralığında, denizin borasına karşı... More more more more.. ne cahilliktir bu.»

Neyse, oda kapısının arkasında bir patırdı oldu da, lâf kesildi. Evvelâ dava vekili, sonra Zekeriya, onun arkasından, bütün oda halkı, telâşla yekinediler ve kapıya doğru saldırdılar. Ne oluyor demeğe kalmadan dışardan kapı açıldı, çok uzun boylu, siyah sakallı, baştan aşağı siyahlar giyinmiş, güzel bir adam içeri girdi.

Baktım, herkes iki kat olmuş, tıpkı alafranga reve, ans eder gibi, yalnız sağ ellerini göğüslerine basarak, geleni selâmladılar. Ali ağa doğru hâkimin önüne giderek etekledi, sonra zabıtkâtibini beni, iki parmağını çenesine, alnına götürerek, selâmladı. Derken mavi gözlü ihtiyar başta olmak üzere, bütün o sakallı, bıyıklı köylüler, odanın ortasında dimdik duran adamın eğilip elini öptüler...

Dava vekili misafiri büyük bir saygı ile kendi yerine götürdü, altındaki postekiyi elile sıvazlayıp düzeltti. Sanki çok ihtiyar veya hastalıklıymış gibi, kolundan kanadından kibarca tutarak, oturttu.

Merhaba, merhaba, merhaba, merhaba...

Tabiî tanıdınız: Gelen malsahibi, bütün bu köyün maliki, bütün köylülerin efendisi, adıyle, sanıyla Ali ağa'dır.

Etraf ayakta. Biz acaba kalksak mı diye tereddüdde, hâkim sıkıntıda... Neyse Ali ağa'nın bir kaç defa (otur, otur) diye emir vermesi üzerine, köylüler birer ikişer yerlerine iliştiler.

Hepimiz kahve içtiğimiz halde, baktım dört cezve birden ateşe sürüldü. Etrafta başka hareket ve söz olmadığı için, dikkat edip bekledim. Zekeriya efendinin iki oğlu, adeta tetikte, cezvelere bakıyorlardı. Şeker atıldı, derken ikinci cezvedeki suya kahve salındı. Sonra ikisi birleştirilip yeniden sürüldü, kızgın ve boş cezve geri çekilip soğuk külde dolduruldu, bir kaç saniye bekletildi. Simsiyah, koyu bir mayi, kenarda başaşağı kapalı duran mavi savatlı, kocaman bir fincana boşaltıldı.

Ali Ağa, ilk yudumu ince, pespembe dudaklarından içeri atar atmaz:

«Oh...» Etti.

Zekeriya efendi, o dakikaya kadar hiç takınmadığı inceleşmeğe benzer bir tavırla:

«More efendi, nasılsın, keyfin yerinde mi?» Dedi.

Ali Ağa; ona baktı. Boş elile sakalını, bıyığını avuçlayıp sıvadı. Tek teli dökülmemiş, ensesine kadar uzun perçemlerini avucuyla düzeltti. Belki beş dakika sonra, hepimizin endişe ile beklediğimiz cevabını sundu:

«İyiyim Zekeriya...»

Ama sonra, sonra dili çözüldü. Daima hâkime bakarak, çok düzgün bir dille ve bol hörmet kelimeleriyle konuşmağa başladı. Hâkim ara sıra kısa cümleciklerle cevap veriyor; çekinme denemiyecek, saygı sayılabilecek şekilde konuşuyordu. Kendi hesabıma Ali ağa'yı çok zeki çok kibar bulduğumu burada söylemeliyim. Bu adamın bu kadar insan üzerinde, bu derece hâkim bir rol oynıyabilmesi, sebepsiz değildi. Meselâ söz kaçakçılık meselesine intikal edince:

"Efendim, dedi, bu iş sandığımızdan çok daha etraflı sebeplere dayanır. Geçende ocakta da mevzuu bahis olduydu. Tesadüf ve tabiat, sınır denilen çizginin iki yanını, tam birbirinin aksi feyizlerle tezyin etmiş. Bu tarafta insanlar çalışkansa, o taraftakiler tembel. O tarafta koyun yoksa bu tarafta bol. Bu tarafta altın bulunmuyorsa o tarafta sel gibi akıyor.

E... Hükûmat buna ne yapsın?„

Her açılan sözde buna benzer öyle fikirler ortaya attı ki, parmağım ağzımda kaldı. Bereket lâfı adam öldürmeğe çeken olmadı. Yoksa bizi ona da alıştıracaktı.

Gece yarısına kadar tatlı, tatlı konuştuk. Sonra Ali Ağa filân çekilip gittiler.

Ertesi gün şafakla beraber biz de kasabaya döndük.

MODERN REALİZM

Yazan

Nasri Nihat

Bu günün edebî realizmi, felsefi düşüncenin en son kazançlarına dayanmak suretiyle realizmin bu günkü tarzı olan ihtilâlci realizmdir.

Her edebiyat ceryanı ifade ettiği dünya görüşiyle kendini tarif eder. O halde ihtilâlci realizm nedir?

İhtilâlci realizm, varlığın ve yaşayışın insicamsız, karışık ve aldatıcı şekilleri arkasında hadiselerin hakiki ve gizli akışını sınıflar münasebeti zaviyesinden izah eden materyalist ve diyalektik bir telâkkidir.

Materyalistir; çünkü, sosyal hayat varlığını iktisadî temel üzerinde görür. Nasıl ki "maddi hayatın istihsal tarzı sosyal ve zihni hayat seyrini şartlandırır„ sa san'atta, iktisadî istihsalden doğan sosyal bünyenin şartlarına tâbidir.

Bu itibarla her estetik faaliyet sayısız bağlarla ve ilk bakışta vücudumuzdaki damarlar gibi fark edilmesi güç çeşitli alâka yollarile, maddi maişet şartlarına dayanan bir şuur yapısı halinde, sosyal istihsalin bütünlüğüne bağlıdır. Cemiyetin bazı merhalelerinde estetik faaliyetin kalitesile maddî şartların inkişaf derecesi arasında farklılık görülmüştür. Ancak cemiyetin "tezatlar içerinde bir oluş„ u temsil ettiğini bilmek lâzımdır. Bu itibarla, artistik istihsal ile maddî istihsalin inkişafı arasında gayri müsavi nisbet tezahürleri mevcut olsa bile, son tahlilde, gerek doğrudan doğruya ve gerekse endirekt-man muayyen bir sanat şekli her yerde ve her zaman muayyen bir istihsal tarzına tekabul eder.

Diyalektikdir; çünki daimî tezatlar çarpışması içerisinde değişen realitenin yıkıcı unsurlarile yapıcı unsurlarını meydana çıkarmak cehdini taşır. Diyalektik, varlığın "müsbet kavranışiyle beraber zarurî yıkılışının, negasyonunun da kavranılışını istilzam eden„ bir metoddur. Bu bakımdan diyalektik anlayışla realite mütemadî bir akış seyri içerisinde mütemadî bir oluş halinde değişmektedir. Bu değişmenin husule getirdiği yeni tezadlar (tez ve antitez) çarpışmasından üstün bir sentez halinde yeni bir realite doğmaktadır.

Şu halde, realiteyi kavramak demek "vak'aları esas inkişafı içerisinde takip etmek, (yani tez ve antitezlerin inkişafını) tesir ve karşı tesirlerinin komplikasyonunu (yani çarpışmasını) kavramak„ demektir.

Böyle bir dünya görüşiyle hareket eden yazıcı aydınlık bir şuur sahibi olarak girift hayat münasebetlerinin sebeplerini anlamakla kalmıyarak aynı zamanda hadiselerin akış istikametini de tayin edebilir.

***

Dünkü realizm, realiteyi olduğu gibi tesbit etmek endişesi içerisinde ancak hadiselerin otomatik bağlılıklarını gösterebiliyordu. Vak'aların derinliğine gitmiş realist büyük romancılar bile satıh altı ve müphem ruh hallerine temasla bazan olaganüstü keşiflere varmalarına rağmen tek taraflı ve mekanist olmaktan ileri gidememişlerdir. Mekanist oluşları, yani hadiselerin kendi kendine, yalnızca, bizatihi oluşlarını takip etmekle iktifa etmeleri onları şahsî müdahalelerin dışında bırakıyordu. Hadiselerin otomatik akışını "temaşa etmekle kalan ve hadiseler üzerinde şuurunu sözde "müstakil„ bir objektif halinde gezdiren klâsik realist müdahale ve tercih zaruretlerinden kaçınmakla hayatı değiştirecek "hal tarzları„ vermekten uzak kalıyordu. Bu suretle, okuyucu, hayatı "olduğu gibi„ kabul etme yoluna sürüklenerek mukadderata boyun eğiyor, mekanist anlayışın yarattığı atmosferin zehirile bedbin bir isyankârlığa yahut pasif bir hayat kayıdsızlığına gömülüyordu.

Sağlam bir dünya görüşünün metodik anlayışına sahip bu günkü ihtilâlci realiste gelince; o, artık yalnızca hadi-

(Devamı 6 ıncı sahifede)

Sosyal Bünyemiz üzerine Gayri Siyasî Düşünceler

II

Yazan :

HASAN TANRIKUT

OSMANLI İmparatorluğunun ilk yıkılış belirtileri 17 inci yüz yılda göründü, 18 inci yüz yılda arttı ve 19 uncu yüz yılda son haddine vardı. Saydığımız yüz yılların Avrupa için ne demek olduğu malûmdur. Bütün büyük değişiklikler, sosyal hareketler, keşifler... bu üç asrın malıdır.

Beliren ve kuvvetlenen ilerleme, İmparatorluğa bağlı mıntakalara, başka bir bütüne bağlanmak suretile var olmakta devam edebilecekleri fikrini verdi. Geçen yazıda belirttiğimiz gibi İmparatorluğun devamını temin eden şey kendisine dahil olan mıntakaların kendi kendilerine kâfi gelmemeleri idi. Bu zaruret onları İmparatorluk bütününe bağlıyor, merkezi derebeyinin her türlü boyruğuna boyun eğdiriyordu. Avrupada meydana gelen değişiklikler mıntakalara yeni medeniyet dairesine girdikleri takdirde mükemmelen varlıklarını devam ettirebileceklerini öğretti. İlk istiklâl, hürriyet mücadele ve ihtilâllerinin İmparatorluğun batı eyaletlerinde (Balkanlar) patlak vermesi bu eyaletlerin Avrupada doğan yeni medeniyet dairesinin tam yanı başında bulunmalarındandır. Mısır da Akdeniz yolu dolayısiyle beri kilerile hemen hemen aynı durumda bulunuyordu. Suriye, Irak, Arabistan gibi eyaletlerin ta birinci dünya harbine kadar İmparatorluğa bağlı kalmaları dikkate değer.

Mıntaka - merkez tezadı, eyaletlerin bağlanabileceği yeni bir iktisad ve kültür muhiti mevcut olmadığı müddetçe daima merkezin lehine neticelerle bastırılıyordu. Çünki eyaletlerin hiçbir dayanağı yoktu. Eyaletler bu dayanağı bulmaya başlayınca İmparatorluk da yıkılmaya başladı ve bu yıkılış hareketi birinci dünya savaşiyle tamamlandı. İmparatorluk, tıpkı Bizans gibi İstanbul ve civarına inhisar etti.

Bugünkü Türkiye Osmanlı İmparatorluğunun parçalanmasından meydana gelen devletlerden biri, belki en mühimidir. O, İmparatorluğun bel kemiğini teşkil ediyordu. Bunun için de Osmanlı anane, örf ve adatının hakikî varisi oldu. İmparatorluk sosyal bir Geştalt olarak ortadan kalkmış olduktan başka Atatürk inkılâbile iç bünyesinin bütün teşkilâtı da silindi. Onun yerine Türkiyede tamamile garpten kopya edilen kanun ve proğramlara uygun yeni bir teşkilât kuruldu. Ancak bu teşkilâtın içinde Osmanlı nesillerinin vazife almasından başka çare yoktu. İnkilâp nesli çok sonra yetişecektir. Bundan dolayı Türkiye muayyen bir zaman hemen ortadan kaldırılması mümkün olmayan Osmanlı zihniyeti ile, hemen kabul edilen garplı teşkilâtın yarattığı bir tezatlar halitası halinde kaldı bu halden elan kurtulamamış olduğumuz söylenebilir.

İmparatorluğun nüvesini teşkil eden paytaht gayri mütecanis halkları, birbirlerile tamamen alâkasız ve ayrı birer şehir durumunda olan başlıca mahalleleriyle geniş İmparatorluğun ufak bir örneği durumunda idi. Mıntakalar birbirlerine nasıl muhtaç idi iseler, paytaht ta mıntakalara öylece muhtaç idi. Bu karşılıklı yetersizlik bütün tezatlara rağmen İmparatorlukları yüz yıllarca yaşatmıştır. Ancak İmparatorluğun yıkılmasını temin edecek sebepler ortaya çıktığı zaman en kötü vaziyat İmparatorluğun bel kemiğini teşkil etmiş olan milletin payına düşer, çünkü o millet son dakikaya kadar mıntakalarını kurtarmak sevdasına insiyakî olarak sürüklenmek suretiyle medenileşmek, millet olmak işinde sonuncu kalır. 1839 da bir Türk milletinden değil Osmanlı milletinden bahsedilmekte olması İmparatorluğu kurtarmak isteğinin bir ifadesidir. Böylece Türk milleti, İmparatorluktan daha evvel ayrılmak ve bu ayrılmadan çok evvel de şuurlanmak sahalarında iş görmüş olan Yunan, Bulgar, Sırp, Mısır milletlerine nazaran nisbeten - daha geç millet şuuruna erişebilmiştir. O, kendisinden ayrılma (İstiklâl) hareketleri ortaya çıktıkça, müdafainefs saikasile - muhafazakâr bir duruma sürüklenmek zoruna düştü, böylece İmparatorluğun çöküşü gibi dünya çapında büyük bir olayın bütün sarsıntı ve buhranlarını ta iliklerine kadar hissetti. Vaktile kendisine karşı istiklâl bayrağı açmış olan milletler gibi istiklâl savaşına koyuldu ve bütün mıntakalarını kaybetmiş olmanın yarattığı büyük noksanlığı yine o milletler gibi ancak garp medeniyeti dairesine girmekle telâfi edebileceğini anladı. Fakat iş bu kadarla bitmiyordu.

Modern Realizm

selerin zaptını tutan bir tespit aleti değil, şuuruna varılmamış sosyal muhtevanın şuuruna varılmış bir sosyal muhteva haline gelmesine irade müdahalesile çalışarak hakikati bulan san'atkârdır.

***

Bu günkü realizmin nazarında "dünyayı muhtelif tarzlarda tefsir etmek" de kâfi değildir; "Bahis mevzuu olan şey dünyayı değiştirmekdir."

San'atkârın şuurile tâbi olması lâzım gelen sosyal fonksiyonu budur. Çünki modern realizm "her şekli hareket halinde ve binaenaleyh yıkılacak tarafına göre anlar hiç bir şey tarafından kendini baskı altında bırakmaz, bu bakımdan mahiyeti itibarile tenkitçi ve ihtilâlcidir."

Burada zaruri olarak « taraf tutma » fikri ortaya çıkar. Objektif olduklarını iddia edenlerin itirazları yükselir. Fakat dünya görüşlerinin akışından kaçan bu sözde objektif sosyal psikopatlar hakikatte bir başka ceryanın içinde şuursuzca sürüklendiklerinin farkında olmayanlardır. Kendisini muayyen bir dünya görüşünün «kafes» i içinde hürriyetsiz sayan saf san'atkâr, şarkılarını «kafes» dışında haykırmak istemekle bir başka «kafes» e girmiş oşlduğunun farkında değildir. Bu gibiler, müşahhas hayat ortasında mutlak hürriyeti sayıklıyan mecnunlardır.

Ölümü Düşünmeyiz

Damaklarımız yabancıdır
ballı incirlerin tadına;
Omuzlarımız yük altında,
Rahat bir uykudan mahrumuz
ama şarkılarımız
Savrulup dağılmaz rüzgârda.
Ne bir aşkın şarabını içmişiz,
Ne de kendimizden geçmişiz
mehtap karşısında
ama biz
Öyle aşklar biliriz ki
uğrunda ölürken bile gülünür.
Korkuyu arama bizde,
Zannetme ki çökecek omuzlarımız,
Damaklarımız kavrulur ıztıraptan
ama biz
yine yaşarız.
Yaşamak,
en mühim mesele,
her şeyden evvel gelir..
Yaşadığımız müddetçe
kalem tutabilir elimiz
ve dilimiz
şarkı söyliyebilir,
ölümü hiç düşünmeyiz.

Sabri Soran

Suçlar Üzerine incelemeler

Esat Adil Müstecaplıoğlu tarafından hazırlanan ve resmî rakamlara, kaynaklara dayanan aşağıdaki tahliller ve cedveller Türkiyede işlenen suçlar hakkında okuyucularımızın oldukça esaslı bilgiler edinmesine yardım edecektir.

SUÇ NEVİLERİ :

* Türkiyede her dereceden ceza mahkemelerinin bakmaya salâhiyetli oldukları kabahat ve cürüm nev'inden, bahusus kanunlardakiler de dahil olmak üzere 380 kadar çeşitli suç vardır.

CEZA DAVALARI

* 1941 ve 1942 yıllarında ceza mahkemelerine sevk edilmiş olan ceza davaları sayısı şöyledir:

	Ağırceza davaları	As. ceza davaları	Sulhceza davaları	M.korun. davaları
1941	11000	97000	185000	—
[illegible]	[illegible]000	23000	16100	22000

[illegible]uretle anlaşılıyorki 1941 yılında[illegible]a yekûnu 294 bin, 1942 de ise 286 [illegible].

1935 DEKİ CEZA DAVALARI

* Adalet bakanlığının bir istatistiğine göre 1935 yılında ceza mahkemelerine sevk edilmiş olan davalar yekûnu 271370 dir.

SUÇ YEKÛNLARI

* Ceza ve tevkif evleri umum müdürlüğü ve emniyet umum müdürlüğü kayıtlarına göre.

1936 — 1942 yılları içinde işlenen suçların sayısı şöyledir :

Yıllar	Suçlar
1936	78105
1937	79304
1938	71734
1939	72292
1940	69510
1941	73526
1942	74410

MAHKÛMİYET YEKÛNLARI

* Aşağıdaki rakkamlar yalnız mahkûmiyet yekûnlarını yani muhtelif tarihlerde işlenmiş olup ta mahkemelerce kat'i olarak hükme bağlanmış olan suçları göstermektedir. Bu rakkamlar aynı zamanda bir yıl içinde mahkemelerimizin vermiş oldukları mahkûmiyet kararlarını dolayısile faaliyetlerini de izah etmektedir.

Yıllar	Mahkumlar sayısı
1935	53583
1936	79383
1937	85016
1938	81142
1939	24057
1940	96566
1941	92276
1942	94877

MAHKÛMİYETLERİN AYRILIŞI

* Köylerde işlenen suçlar şehirlerde işlenen suçlara nazaran ve köylülerle şehirliler arasındaki nüfus farklarına göre nisbet bakımından düşüktür. Şehir suçlarile köy suçları arasında sebep ve mahiyet bakımında farklar vardır. Bunları sırasile ilerde izaha çalışacağız.

Ceza mahkemelerince verilmiş olan mahkûmiyet kararlarının şehirlilerle, köylülere isabet neticeleri şöyledir :

Yıllar	köylerde işlenen suçlardan mahkûm olanlar	
	Kadın	Erkek
1935	1968	25228
1936	2970	33354
1937	3280	34767
1938	4091	38430
1939	4770	46096
1940	4600	49365
1941	4523	45934
1942	4710	42554

Yıllar	Şehirlerde işlenen suçlardan mahkûm olanlar	
	kadın	erkek
1935	2253	24152
1936	3822	39237
1937	5049	41920
1938	3586	35035
1939	4358	38833
1940	4401	38200
1941	4672	37147
1942	5038	42575

* Köy kadınları şehir kadınlarından çok daha az suç işlemektedir. Halbuki köy kadınları şehir kadınlarından takriben üç buçuk defa daha fazladır.

Bunun başlıca sebebi şehir ve kasaba kadınının içinde bulunduğu çeşitli hayat tezatlarıdır. Köylü kadını devamlı surette iktisadî şartların baskısı altında ve durmadan çalışmak mecburiyetin-

(Devamı Sa. 8 de)

LÛGATÇEÎ ADİL

ANKARA CADDESİ : Bazı devirlerin fikir ve hürriyet mezarlığı.

ATOM : Son günlerde sır oluveren bir sır !

BÜYÜK DOĞU : Hafta tatili yapmıyan bir berber dükkânı.

EDMOND ROSTAND : Sabri Esad'ın Cyranode Berjerac adlı eserinin mütercimi

CİNAYET : Gazete müvezzilerinin geçim vasıtası.

HÜRRİYET : Ümmetsiz peygamber.

IŞCİ : Kaza ve kader kurbanı.

KADIN : Dar sokak poligonlarının canlı hedefi. Eğer evli ve güzel ise kendisine bir maktül namzedi gözüle de bakılabilir.

KÜLTÜR : Münevverin cakası, işcinin çekici, köylünün kara sapanı ve memurun baremdeki derecesi.

KÖMÜR : Kış mevsiminin yüz karası.

MARMARA : Lodos hazretlerinin daimi karargâhı.

PARA : Her türlü haşaratın üşüşdüğü bal kavanozu.

ÜNİVERSİTE : Henüz sinni rüşde basmamış ak saçlılar diyarı.

VOLTER : Bir arslanı dokuz fareye tercih eden bir döğüş horozu. Nesli münkariz olmuştur.

Kooperatifler
Yazan
Prof. Şubhi Nuri İleri
Merhum üstadın son eseri
Kitapçılardan Arayınız

GÜN
Haftalık Kültür ve Aktüalite Dergisi

HERKESİN MECMUASI
CUMARTESİ
Sanat - Edebiyat - Tiyatro Sinema
Spor - Moda - Mizah ve Aktüalite
BUGÜN ÇIKTI

Suçlar üzerinde incelemeler

dedir. Müstahsil köylü kadını yarı lüks ve tufeyli şehir ve kasaba kadınına nazaran suç işlemeye daha az müsait durumdadır.

* Erkek köylülerin, erkek şehirlilere göre kriminalite bakımından durumları yine köylünün lehinedir. Nüfus nisbetlerine göre köylü erkek şehirliye nazaran 3,5 defa fazla olduğu halde suç miktarı bu nisbete nazaran çok düşüktür. Bu da, yukarda işaret ettiğimiz sebeplerden ileri gelmektedir.

* Yukarıki rakkamların vasatisine göre suçlarda yüzde 50.4 dü köylerde yüzde 49.6 sı ise şehirlerde işlenmektedir.

Halbuki umum nufusumuzun yüzde 79 u köylü, yüzde 31 i ise şehirlidir. Bu tahlillerden çıkardığımız neticeye göre köylü ve şehirli nüfusu nisbetlerine göre köylerde işlenen suçlara nazaran şehirlerde işlenen suçlar 3 defa fazladır.

Bu da, suçların iktisadî ve içtimaî hayat şartlarına ve tezatlarına bağlı olduğunu bir defa daha isbat etmiş olur.

— Devam edeceğiz —

RAKKAMLAR - GERÇEKLER

*Türkiyenin 1942-43 yılı gümrük geliri 88 milyon 525 bin liradır. Bu yekûn son oniki senenin en yüksek gelirini teşkil etmektedir.

* Bütün dünyada 1940 yılında en çok krom cevheri istihsal etmiş olan memleketler şunlardır.

	Ton		Ton
Sovyetler birliği	96.000	Yoğoslavya	45.000
Cenubi Amerika	72.600	Yeni Holanda	28.000
Şimali berezilya	68.000	Hindistan	25.000
Türkiye	63.000	Küba	32.000

* Sovyetler birliğini teşkil eden Cumhuriyetlerde 1939 istatistiğine göre Okur yazar nisbetleri şöyledir:

	Kadınlarda Yüzde	Erkeklerde Yüzde
Rusyada :	73	92.3
Ukraynada :	76.8	94.9
Beyaz rusyada :	68.1	90.7
Azerbaycanda :	64.5	81.5
Gürcistanda :	74.6	88.1
Ermenistanda :	62.4	85
Türkmenistanda :	60.6	73.3
Özbekistanda :	61.6	73.6
Tacekistanda :	65,2	77.7
Kazakistanda :	66.3	85.2
Kızgizistandı :	63	76.7

— Kuruçeşme cinayetiuin romanı da yazılmış..,
— Eh, bir filminini çevirip, bir de âbidesini yaptırsınlar da tamam olsun bari.,.

Anlamadan Geçip Gidiyoruz

Gençliğimi seyrediyorum
Parça
Parça
Meyhanelerinde kaldırımlarında
Beyoğlu'nun
Hep bu kahvede buluşurduk
Arkadaşlarla
Her gün birimizin misafiri
"Bir sokak kızı,, arkadaşımızdı
Sürünmezdi pudra, allık
Gözleri deniz rengi
Kudret'den çekilmiş kaşları
Saçları
Tel
Tel
Altın
Kederi, tasayı bir yana atmış
Memnun görünürdü hayatındau
Kepazece derdi: Bu dünya
Üzülmeyin çocuklar
Bugün de gitmiyebiliriz
Lokantaya
Ve sonra bir şiir okudu:
"Ben yanmasam
Sen yanmasan
Biz yanmasak
Nasıl çıkar,
Karanlıklar
Aydınlığa,,
Ve derdi aıkasından,
Anlamadan geçip gidiyoruz
Bu dünya'dan

Fehmi YAZICI

Küçük Ansiklopedi

EMPERYALİZM : Emperyal hükûmetçiliğin kurulmasına ve korunmasına elverişli siyasî fikir.

İngiltereyi müstemlekelerine bağlıyan ve İngiliz hakimiyetini yayan vasıtaların sıkı surette gözetilmesini hedef kılan siyasî doktirin.

İngiliz emperyalizmi, müstemlekeye ait ve iktisadî meselelerde "serbest yapmaya bırakmak„ düsturunu kabul eden eski Liberal mezhebine karşı olan bir aksülâmelden doğmuştur. Emperyalizmin taraftarları İngiltere ile siyasî iştiraki olan memleketler arasında, iktisadî, bahrî, ve askerî bakımlardan sıkı bir bağlılık lüzumunu ilân ediyorlardı. Kraliçe Virtoryanın ayni zamanda Hindistan İmparatoriçesi ilân edilmesi bu fikrin ilk nümayişlerindendi.

Dilimizde bugün sömürgecilik adını taşıyan bu siyaset, bir çok milletlerin bir tek millete karşı iktisadî köleliğini ve siyasî bağlılığını temine yaramaktadır.

SEZARİZM : Devleti demokratik usullere uygun olarak yeni baştan tanzim etmek iddiasında olan doktirin.

ETATİZM: Siyasi bir nazariyedir. Taraftarları sosyalizim ıslâhatını başarmak için hükümetin teşebbüs ve müdahalelerinin elzem olduğuna inanırlar. Buna devlet sosyalizmi de denir.

OPORTÜNİZM : Müşkül anlarda her türlü elverişli durumlardan istifade ederek hedefe daha emin olarak varmak için, prensiplerdeki şiddet ve sertliği azaltıp yumuşatmayı lüzumlu sayan siyasi sistem. İdarei maslahatçılık mânasına da gelir.

DOKTRİN : Edebi veya felsefi bir mektebin, dini veya içtimai bir mezhebin kanaatlerinin hey'eti umumiyesi.

EKSTREMİZM : En ileri fikirleri kabul etme temayülü. Siyasî ve ilmi bir meshebin en son set bakımından kommünistler ekstremist sayılır.

DÜZELTME

5 inci sayımızda "Ey Hakikat„ adlı şiirin 12 inci mısraındaki "yaşamamaktan„ kelimesi "yaşamaktan„ diye çıkmıştır. Düzeltiriz.